

Det gamle er det nyeste nye – arkitekten som historieforteller

Betongfokus

Norsk Murforum

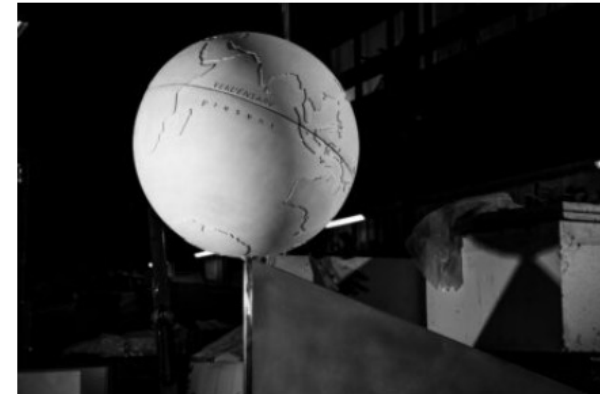
Stavanger
Arkitektforening

8. november 2023

Industribygninger er en del av vår
kulturarv

Betongdesign som river gamle
myter

Endringsdyktige murbygg

Jan Eldegard Hjelle
Daglig leder
Betongfokus (tidligere
Byggutengrenser)

Øyvind Buset
Daglig leder Norsk
Murforum

Rune Skjoldal
Daglig leder i Tunge Ting
på Voss

Bård S. Solem
Siv. Ark. MNAL, Eggen
arkitekter

Fra Villa Inkognito

via Sommerro til Tysso - og

Saaheim Kraftstasjon til

Storhaug industrihistorie

Jan Eldegard Hjelle

Betongalderen

Betong har gitt oss den moderne verden. Nå starter problemene.

PUBLISERT 5. NOV. KL. 13:00

Vera Kvaal
Journalist

Lasse Ruud i WSP til NRK:

– Vi har spektakulære funkisbygg, signalbygg, betongkirker og viktig historiske industrimiljøer som Rjukan, Notodden og Odda å ta vare på. Betong slik vi kjenner den i dag, ble begynt brukt tidlig på 1900-tallet og er en viktig del av både den industrielle utviklingen i Norge og i oppbygging av landet etter andre verdenskrig.

Derfor jobber vi nå med å etablere en ny nasjonal faggruppe på plass kalt "Antikvarisk rehabilitering av betongkonstruksjoner" som skal være underlagt NFB Norsk forening for betongrehabilitering.

Dette gjør vi for å samle bestillere, prosjekterende, materialleverandører og utførende for sammen utvikle kompetansen i Norge. Dette er spesielt viktig for antikvariske konstruksjoner hvor vi ikke har råd til at et eneste prosjekt går «dårlig».

Spørsmål:

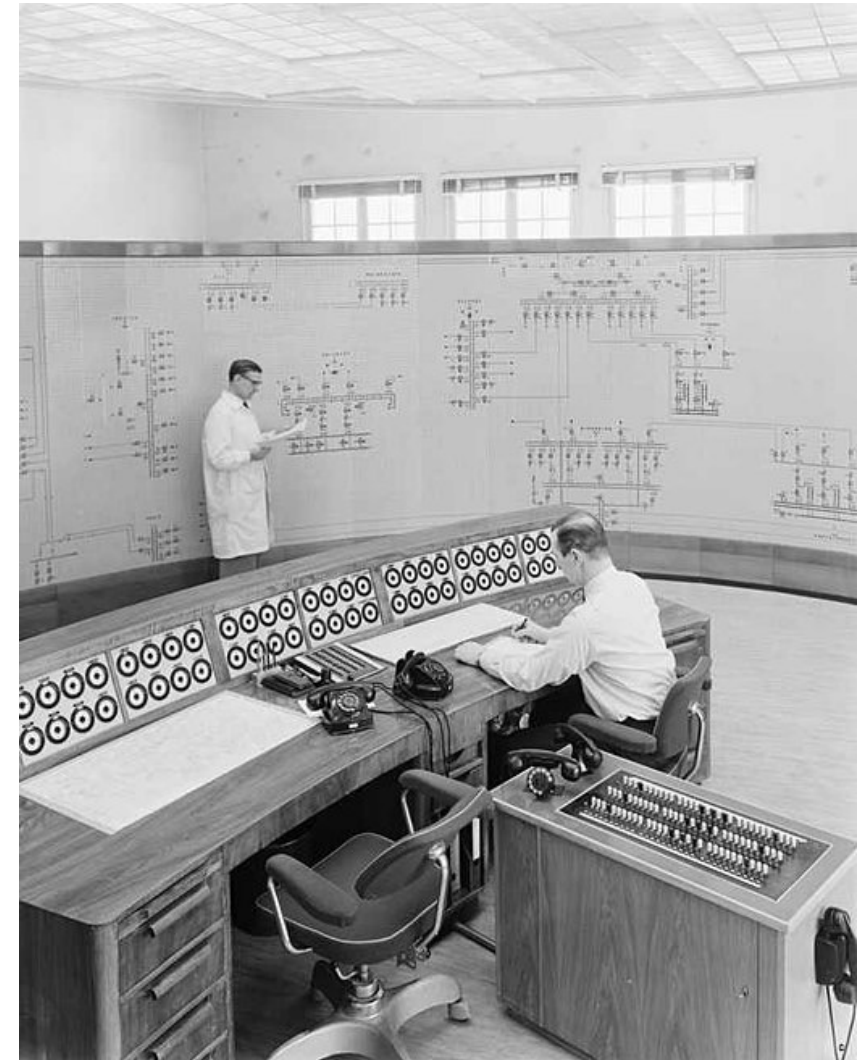
Hvilke historier vil vi fortelle med de byggene vi setter opp i 2023?

Hva skal byggene brukes til om 110 år dvs i år 2133?

Oslo Lysverkers monumentale bygning i Sommerrogata 1 ble oppført 1931 i italiensk inspirert nyklassisisme av ark. Bjercke og Eliassen, tildelt Houens diplom 1933.

Oslo Lysverkers kontorbygning i Sommerrogata. Foto S. Gran fra begynnelsen av 1930-årene. - Public Domain/Nasjonalbiblioteket

Oslo lysverker, interiør, kontrollrom, i Sommerrogata 1, 1963. Foto: Leif Ørnelund/Oslo Museum

Foto: LPO Arkitekter

Foto: LPO Arkitekter

Kilde: Arkitektur, utgave 1-2023

I det flotte, sentrale trapperommet er lysarmaturer og rekkverk bevart. Rekkverket fortjener en ekstra titt. Med enkle og svært integrerte grep er det tilpasset dagens krav.

Foto: LPO arkitekter

Lav bardisk og møblering sikrer at veggmaleriet av Per Krohg fremdeles er et synlig og viktig fondmotiv. Fargene fra maleriet tas igjen i den rike møbleringen.

Foto: Lars Petter Pettersen

Illustrasjon: Sommerro utvikling/LPO arkitekter
Kilde: bygg.no 04.06.2019

Sommerro

Byggherre: Sommerrogaten utvikling AS eid av
Aspelin Ramm, Strawberry og Höegh Eiendom

Arkitekt: LPO Arkitekter

Interiørarkitekt: GrecoDeco

Totalentreprenør: HENT

Mur og fasade: Oslo Murmesterbedrift AS

Tysso kraftanlegg, Tyssedal

Arkitekter: Thorvald Astrup og Victor Norman

Tyssedal kraftstasjon, foto Lars Mæhlum Store Norske Leksikon

Norsk Hydro-Elektrisk kvælstofaktieselskab (Hydro) aller første varemerke inneholder tre bokstaver (1905);
E, B og W etter grunnleggerne:

Eyde, Sam (Generaldirektøren og pådriveren)

Birkeland, Kristian (professoren som fikk luftens nitrogen over til salpetergjødning)

Wallenberg, Marcus (industrimagnaten som var styreleder i Hydro gjennom 37 år)

De skapte «Norgesalpeter» som er blitt kåret til tidenes viktigste norske oppfinnelse

Mellom 1905 og 1920 var Hydros investeringer i Notodden-Rjukan omtrent halvannen ganger et norsk statsbudsjett på den tiden.

DE TRENGTE ARKITEKTER!!!

(Etablert i 1940)

Vemork kraftverk 1911 - verdens største kraftverk

Foto: Hans Dieter Fleger

Arkitekt **Olaf Nordhagen**

Såheim kraftstasjon 1915

Arkitektene **Thorvald Astrup** og **Olaf Nordhagen**

De som tegnet Notodden og Rjukan

Det var kjente navn som

- Olaf Nordhagen
- Ove Bang
- B. Keyser Frölich
- Bjarne Blom
- Helge E. Blix
- Lars Broch (ing)
- Hjalmar Steffens (ing)
- Thorvald Astrup (arkitektkontor)
- Christian Morgenstierne (arkitektkontor)
- Harald Aars (arkitektkontor)
- Magnus Poulsson (arkitektkontor)

Arkitekt Magnus Poulsson. Foto: Nasjonalbiblioteket.

Arkitekt Thorvald Astrup

Arkitekt Helge E. Blix

Tungtvannskjelleren på Vemork

Foto: A til Å Entreprenør

Byggherre: Norsk Industriarbeidermuseum

Hovedentreprenør: A til Å Entreprenør

Arkitekt: Point

Landskapsarkitekt: Landskapskollektivet

RIB og byggeledelse: Sweco Norge

Storhaug industrihistorie

Storhaug industrihistorie

Storhaug industrihistorie

Orangeriet- Stavanger kommunes byggeskikkpris for 2014

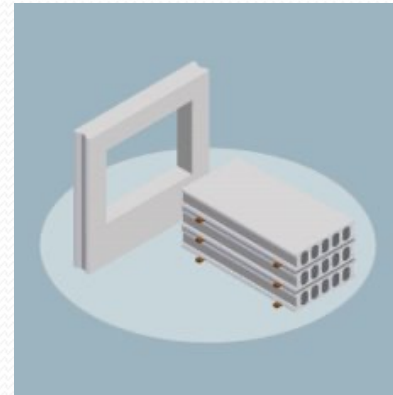
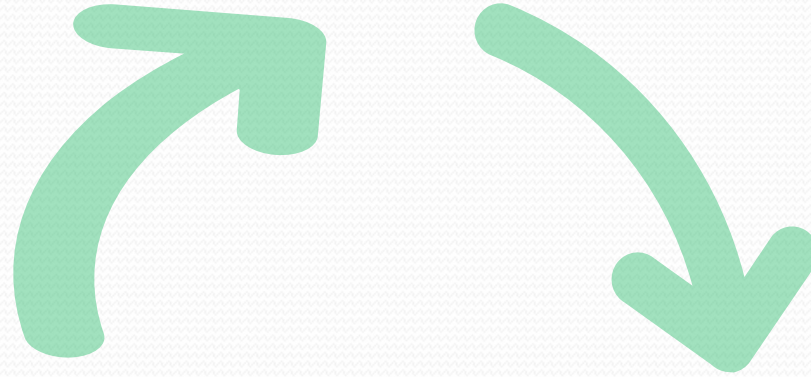
Arkitekt Torgeir Norheim
Oppdragsgivere: Arkidea
og Fakta bygg as

Bark arkitekter as og
oppdragsgiver
Jivanmukta as
for mellombygget

Spørsmål:

Hva tror du vil være de viktigste forutsetningen for å oppnå *bærekraftige bygg*?

Sirkularitet

Ombruk og gjenbruk

Ombruk av bygningselementer

Gjenbruk av materialer

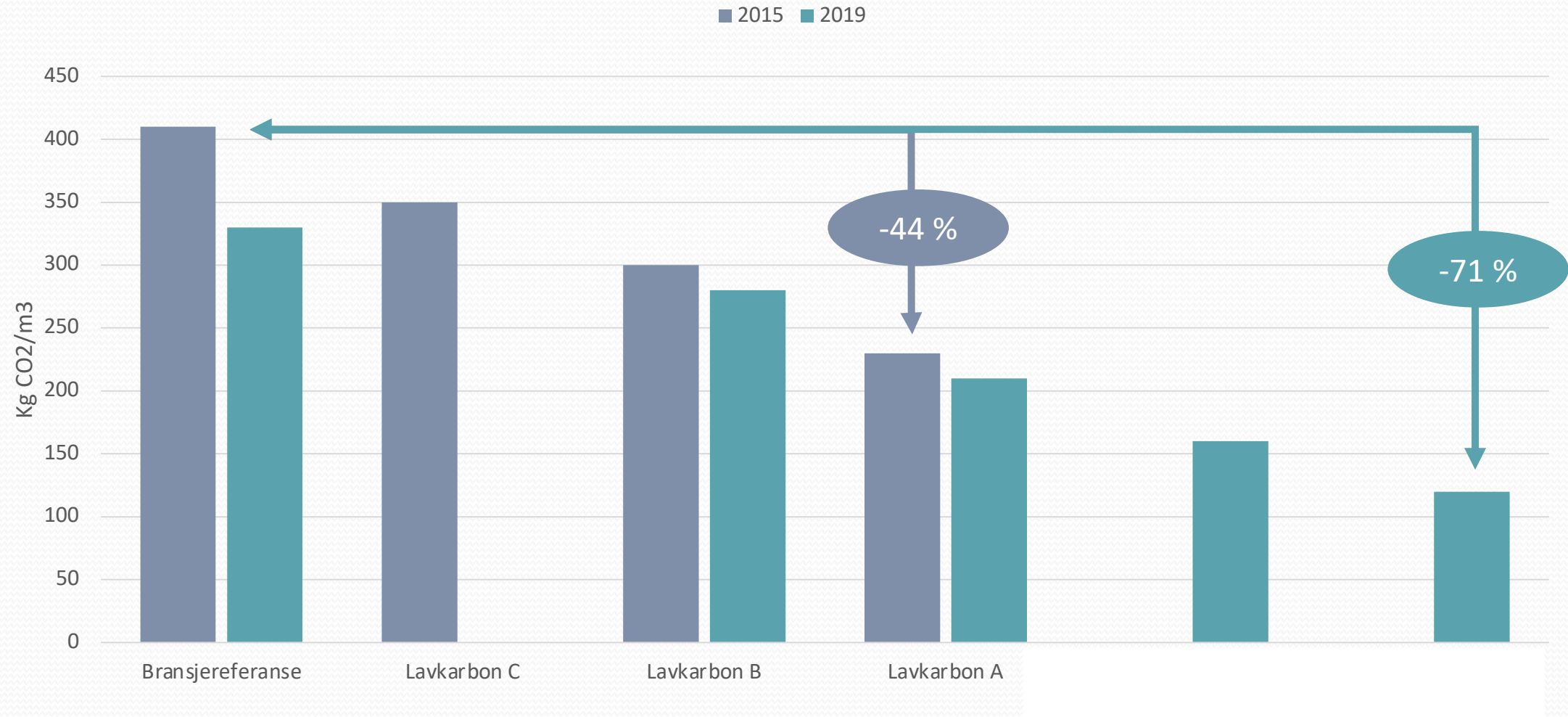
Ombruk av bæresystem

Eksempel: Fylkeshuset i Bergen

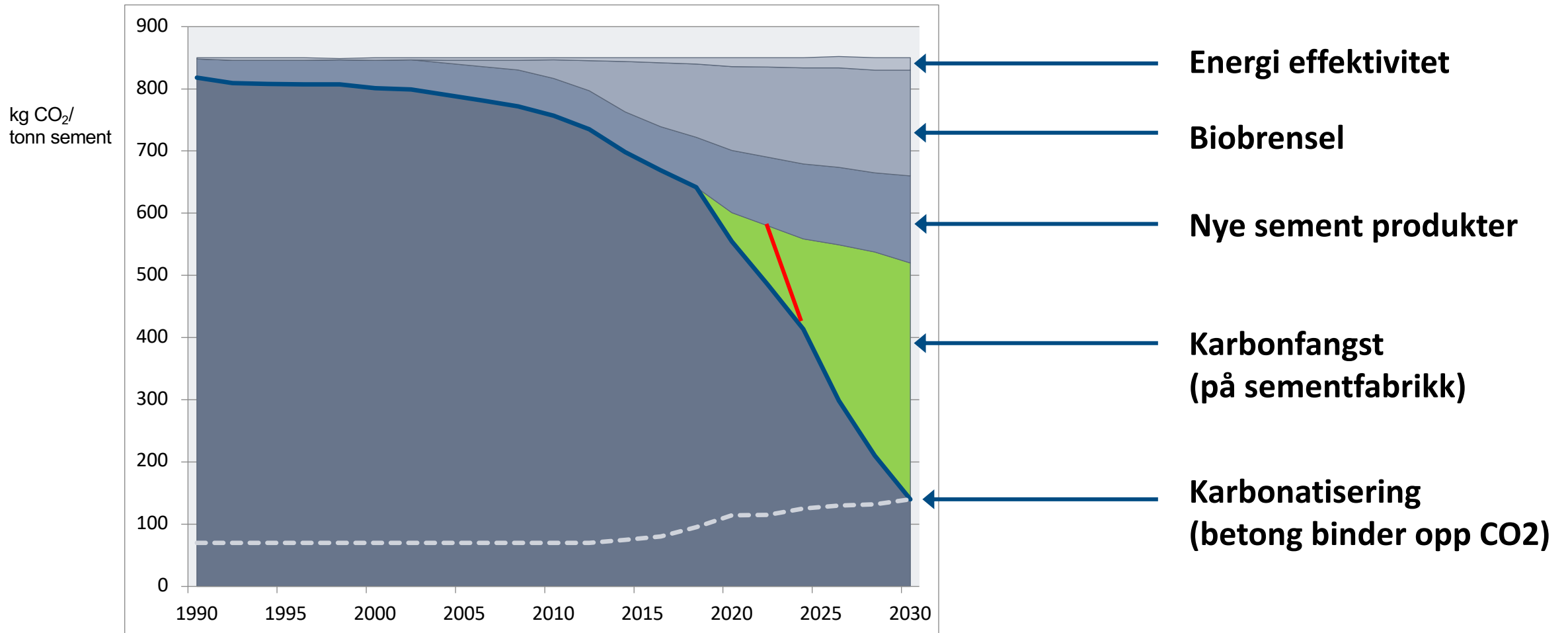
Bygget i 1974 og vedtatt revet i 2018

Lavkarbonbetong – hva har vi oppnådd?

På veg til klimanøytral betong

Rune Skjoldal
Daglig leder i Tunge Ting
på Voss

Øyvind Buset
Daglig leder Norsk
Murforum

Bård S. Solem
Siv. Ark. MNAL, Eggen
arkitekter

Det gamle er det nyeste nye – arkitekten som historieforteller

Betongfokus

Norsk Murforum

Stavanger
Arkitektforening

8. november 2023